

Onderwijs- en examenregeling

Masteropleiding Fiscaal Recht

2016 - 2017

Geldig vanaf 1 september 2016

Deze onderwijs- en examenregeling is gebaseerd op de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW) en de door de Universiteit Leiden vastgestelde universitaire richtlijnen, te weten

- het kaderdocument Leidse Register Opleidingen;
- de universitaire jaarindeling;
- regeling inschrijving;
- regeling toelating masteropleidingen.

Overeenkomstig artikel 7.14 WHW beoordeelt het faculteitsbestuur de onderwijs- en examenregeling regelmatig en weegt daarbij, ten behoeve van de bewaking en zo nodig bijstelling van de studielast, het tijdsbeslag dat daaruit voor de studenten voortvloeit. De opleidingscommissie heeft op grond van artikel 9.18 WHW tot taak de wijze van uitvoeren van de onderwijs- en examenregeling jaarlijks te beoordelen.

Inhoud

1. Algemene bepalingen
2. Beschrijving van de opleiding
3. Onderwijsprogramma
4. Tentamens en examens, en vervolgopleiding
5. Toegang en toelating tot de opleiding
6. Studiebegeleiding en studieadvies
7. Overgangsbepalingen
8. Slotbepalingen

Bijlagen – e-studiegids;

Additioneel: onderwerpen die verwijzen naar bijbehorende en secundaire documenten

Hoofdstuk 1 Algemene bepalingen

Artikel 1.1 Toepasselijkheid van de regeling

Deze regeling is van toepassing op het onderwijs en de examens van de masteropleiding fiscaal recht, hierna te noemen: de opleiding. De opleiding is ingesteld in de Faculteit der Rechtsgeleerdheid van de Universiteit Leiden, hierna te noemen: de faculteit.

Artikel 1.2 Begripsbepalingen

In deze regeling wordt verstaan onder:

a.	afstudeerverslag of scriptie:	de neerslag van één van de praktische oefeningen als bedoeld onder j.; zijnde een onderwijseenheid;
b.	Bachelor	De bacheloropleiding, zoals bedoeld in de wet;
c.	ECTS:	het European Credit Transfer System
d.	examen:	de tentamens verbonden aan de tot de opleiding behorende onderwijseenheden, voor zover de examencommissie dat heeft bepaald met inbegrip van een door haar zelf te verrichten onderzoek als bedoeld in artikel 7.10, tweede lid van de wet;
e.	examencommissie:	de examencommissie van de opleiding, ingesteld en benoemd krachtens artikel 7.12a van de wet;
f.	examinator:	degene die door de examencommissie wordt aangewezen ten behoeve van het afnemen van tentamens, krachtens artikel 7.12c van de wet;
g.	Leids universitair register opleidingen:	het onder verantwoordelijkheid van het College van Bestuur gehouden register ¹ van de door de Universiteit Leiden verzorgde opleidingen als bedoeld in artikel 7 van het Bestuurs- en beheersreglement;
h.	niveau:	het niveau van een onderwijseenheid volgens de abstracte structuur zoals omschreven in het kaderdocument Leids universitair register opleidingen;
i.	onderwijseenheid:	een onderwijseenheid van de opleiding als bedoeld in artikel 7.3 van de wet. De studielast van elke onderwijseenheid wordt uitgedrukt in gehele studiepunten. Aan elke onderwijseenheid is een tentamen verbonden;
j.	praktische oefening:	een praktische oefening als (onderdeel) van een tentamen of examen als bedoeld in artikel 7.13, tweede lid, onder d van de wet, in één van de volgende vormen: - het maken van een eindwerkstuk/scriptie, - het maken van een werkstuk of een proefontwerp, - het uitvoeren van een onderzoekopdracht, - het deelnemen aan een excursie, - het doorlopen van een stage, of - het deelnemen aan een andere onderwijsleeractiviteit die gericht is op het verwerven van bepaalde vaardigheden;
k.	student:	degene die is ingeschreven aan de Universiteit Leiden voor het volgen van het onderwijs en/of het afleggen van de tentamens en de examens van de opleiding;

---

¹. Het kaderdocument Leids universitair register opleidingen is te raadplegen op <http://medewerkers.leidenuniv.nl/onderwijs/beleid-regelgeving/leids-register.htm>

- l. e-studiegids: De elektronische Studiegids² bevattende specifieke en bindende informatie over de opleiding. De e-studiegids maakt als bijlage deel uit van deze opleiding.
- m. studiepunt: de eenheid waarmee volgens de wet de studielast van een onderwijseenheid wordt uitgedrukt. Volgens het ECTS is één studiepunt gelijk aan 28 uren studie;
- n. opleiding een samenhangend geheel van onderwijseenheden, gericht op de verwezenlijking van welomschreven doelstellingen op het gebied van kennis, inzicht en vaardigheden waarover degene die de opleiding voltooid, dient te beschikken. Aan elke opleiding is een examen verbonden
- o. tentamen: een onderzoek naar de kennis, het inzicht en de vaardigheden van de student met betrekking tot een bepaalde onderwijseenheid, alsmede de beoordeling van de uitkomsten van dat onderzoek (overeenkomstig artikel 7.10 van de wet) door ten minste één daartoe door de examencommissie aangewezen examinerator.³ Een tentamen kan uit meerdere deeltentamen bestaan;
- p. toelatingscommissie: de commissie, ingesteld door het faculteitsbestuur, die tot taak heeft met toepassing van de toelatingseisen, opgenomen in de onderhavige regeling en met inachtneming van het in voorkomende gevallen door het College van Bestuur krachtens artikel 7.30b van de wet vastgestelde aantal, te beoordelen welke verzoekers tot deze masteropleiding kunnen worden toegelaten;⁴
- r. werkdag: maandag tot en met vrijdag, met uitzondering van de erkende feestdagen en verplichte ADV-dagen waarop de facultaire gebouwen gesloten zijn;
- s. de wet: de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW).
- t. judicium: nadere kwalificatie van de examencommissie over een afgelegd examen.⁵
- u. nominale studieduur de studielast zoals vastgelegd in het Centraal Register Opleidingen in studiejaar;⁶
- v. eerste beoordelaar de examinerator die als eerste de scriptie leest en beoordeelt;
- w. tweede beoordelaar de examinerator die als tweede de scriptie leest en beoordeelt.

- De overige begrippen hebben de betekenis die de wet daaraan toekent.

Artikel 1.3 Gedragscodes

1.3.1 De gedragscode omgangsvormen⁷ is van toepassing; deze is bedoeld om een kader te scheppen voor een goed, veilig en stimulerend werk- en studieklimaat binnen de Universiteit Leiden, waarbij docenten en studenten op respectvolle wijze met elkaar omgaan en waarbij wederzijdse acceptatie en wederzijds vertrouwen belangrijke waarden zijn.

² Te vinden op <http://www.studiegids.leidenuniv.nl/>

³ Dit betreft zowel een tentamen als een tentamenonderdeel c.q. een deeltentamen.

⁴ De toelatingscommissie brengt haar oordeel bij wijze van advies uit aan het faculteitsbestuur dan wel handelt onder verantwoordelijkheid van en namens het faculteitsbestuur. Vgl. art. 5.2.

⁵ Predikaat waarmee wat betreft de cijfers blijkt wordt gegeven van een bepaalde gemiddelde score of bekwaamheid.

⁶ D.w.z. vastgestelde cursusduur in studiejaar.

⁷ De gedragscode omgangsvormen docenten en studenten is te raadplegen op <http://reglementen.leidenuniv.nl/gedragscodes/gedragscode-omgangsvormen.html>

- 1.3.2 Tevens is de Regeling ICT en internetgebruik⁸ van toepassing. De regeling regelt het verantwoord gebruik van de ICT-voorzieningen en internet en de wijze waarop controle op het gebruik plaatsvindt. De regeling beschrijft ook welk gedrag niet wordt getolereerd en welke consequenties daaraan verbonden zijn.
- 1.3.3 Op het onderwijs van de opleiding zijn voorts de facultaire gedragsregels van toepassing.⁹

---

⁸ De Regeling ICT en internetgebruik is te raadplegen op <http://reglementen.leidenuniv.nl/gedragscodes/regeling-ict-en-internetgebruik.html>

⁹ De facultaire gedragscode is gepubliceerd op de facultaire website <http://www.law.leidenuniv.nl/studenten/algemenestudentenzaken/rechten-en-plichten/gedragsregels/gedragscode.html>

Hoofdstuk 2 Beschrijving van de opleiding

Artikel 2.1 Doel van de opleiding

Met de opleiding wordt beoogd:

- Specialisatie en verdieping ten opzichte van de bachelor, door middel van een verdiepende academische vorming, waarbij het onderwijs nauw aansluit bij onderzoek;
- Oriëntatie op een wetenschappelijke loopbaan, door het verschaffen van kwalificaties om zelfstandig wetenschappelijk onderzoek te verrichten;
- Voorbereiding op een maatschappelijke loopbaan, door het verschaffen van kwalificaties om vraagstukken te benoemen en op te lossen in een beroepspraktijk waarvoor de opleiding vereist of dienstig is.

Artikel 2.2 [Afstudeerrichtingen – Niet van toepassing]

Artikel 2.3 Eindkwalificaties / eindtermen ¹⁰

Afgestudeerden van de opleiding hebben de volgende eindkwalificaties/eindtermen bereikt:

Kennis en inzicht

1. De master heeft grondige kennis van en diepgaand inzicht in het geldende (belasting-)recht en in de grondbeginselen en de systematiek daarvan.
2. De master heeft diepgaand inzicht in de werking van belastingverdragen, belastingwetten en belastingregelingen inclusief de Europeesrechtelijke en internationale aspecten daarvan, en heeft grondig inzicht in de onderlinge samenhang van deze verdragen, wetten en regelingen.
3. De master heeft grondige kennis van en inzicht in de deelgebieden:
  - a. algemene leerstukken op het terrein van het belastingrecht,
  - b. inkomstenbelasting,
  - c. vennootschapsbelasting
  - d. internationaal belastingrecht,
  - e. Europees belastingrecht, zowel op het gebied van de directe als van de indirecte belastingen,
  - f. fiscaal-economisch beleid,
  - g. met de fiscaliteit samenhangende onderdelen van bedrijfseconomie.
4. De master heeft naast de genoemde kennis en inzicht op de genoemde deelgebieden, tevens goed inzicht in
  - a. de maatschappelijke context waarbinnen het fiscale recht functioneert, en
  - b. de uitvoering en handhaving (inclusief sancties) van fiscaal recht en -beleid.

Academische en andere vaardigheden

5. De master is in staat om meer complexe problemen – in de vorm van concrete cases dan wel abstracte vragen – die betrekking hebben op de gebieden genoemd in 3, diepgaand en in onderling verband te analyseren en te interpreteren, daarbij sociaal-maatschappelijke en politieke en rechtshistorische aspecten te betrekken, daarover kritische vragen te stellen en originele en creatieve juridische oplossingen aan te dragen. De master is verder in staat om dit mondeling en schriftelijk helder te presenteren, zowel voor vakgenoten als voor niet-(fiscaal-)juristen.
6. De master is in staat om fiscale regelingen mede te beoordelen vanuit algemeen juridisch, sociaal-economisch en bedrijfseconomisch oogpunt.
7. De master is in staat om zich op basis van wetenschappelijk verantwoorde feiten en gegevens, en op basis van een geargumenteerde, verantwoorde en controleerbare afweging zelfstandig een mening te vormen over maatschappelijke vraagstukken op het terrein van het belastingrecht.

---

¹⁰ De eindkwalificaties, ook wel aangeduid als eindtermen, zijn afgeleid van het doel van de opleiding (art. 2.1) en vormen een operationalisering en concretisering hiervan. Eindkwalificaties behoren dusdanig geformuleerd te zijn dat ze ook concreet toetsbaar zijn. Op deze wijze is het mogelijk om vast te stellen of een afgestudeerde een bepaalde kwalificatie daadwerkelijk heeft verworven binnen de opleiding – in ieder geval door de Examencommissie maar zo nodig ook door derden. De eindtermen vormen op die manier de kwalificaties waaraan een student uiteindelijk moet voldoen om zijn of haar diploma te kunnen behalen.

8. De master is in staat om wetenschappelijke debatten op de deelgebieden genoemd in 3. te volgen en te begrijpen en daaraan deel te nemen.
9. De master heeft inzicht in juridisch-wetenschappelijke onderzoeksmethoden en is in staat deze toe te passen met het oog op een zelfstandig fiscaal-rechtswetenschappelijk onderzoek van enige omvang op academisch niveau (zoals probleemstelling formuleren, verzamelen van informatie, interpreteren van gegevens, conclusies trekken, evalueren en aanbevelingen en suggesties doen voor verder onderzoek).
10. De master is in staat om de fiscale regels op zich en in relatie tot sociaal-economische belangen en doelstellingen van overheidsbeleid te analyseren en ter zake onderzoeksvragen en probleemstellingen te formuleren.

Algemene kwalificatie:

11. De master beschikt over die juridische kennis, inzicht en vaardigheden die vereist zijn:
  1. Voor wetenschappelijk onderzoek dat tot de academische promotie leidt,
  2. Voor vele fiscaaljuridische functies op academisch niveau in de publieke en private sector, en bij Europese en internationale organisaties,
  3. Om in combinatie met het afsluitend examen van de bacheloropleiding Fiscaal recht en, door het afzonderlijk met goed gevolg afleggen van tentamens van de vakken Burgerlijk procesrecht, Straf- en strafprocesrecht en Goederenrecht op het niveau van het 2^e of 3^e studiejaar van een universitaire opleiding indien deze vakken geen deel uitmaken van voornoemd bachelorexamen, toegelaten te worden tot de zogenoemde toga-beroepen (dat wil zeggen te voldoen aan de eisen voor het Civiel Effect).

Artikel 2.4 Inrichting van de opleiding

De opleiding wordt zowel in voltijdse als in deeltijdse vorm verzorgd. Indien daartoe aanleiding is kunnen werkgroepen en/of (hoor- of werk-) colleges ook van 17.00-19.00 uur worden verzorgd.¹¹ Het (werkgroep-)onderwijs in de onderdelen wordt ook in de avond gegeven wanneer ten minste tien deeltijdstudenten hieraan deelnemen. Een praktische regeling hiervan wordt zo nodig in de studiegids en/of op Blackboard opgenomen.

Artikel 2.5 Studielast

De opleiding heeft een studielast van 60 studiepunten.

Artikel 2.6 Aanvang van de opleiding; uniforme jaarindeling

De opleiding start op 1 september en op 1 februari van ieder jaar.¹² Het cursorisch onderwijs van de opleiding is ingericht volgens de universitaire semesterindeling en omvat 42 studieweeken.

Artikel 2.7 Examens van de opleiding

Aan de opleiding is een examen verbonden. (vgl art. 1.2 letter d)¹³

Artikel 2.8 Voertaal

Met inachtneming van de Gedragscode voertaal¹⁴ is de voertaal binnen de opleiding: Nederlands. De student wordt geacht de gebruikte voertaal binnen de opleiding voldoende te beheersen conform de eisen geformuleerd in artikel 5.2.3.

¹¹ De tijden waarop het onderwijs wordt verzorgd worden in de studiegids bekend gemaakt. De idee is om de werkgroepen zowel overdag als 's avonds aan te bieden en de (hoor-)colleges in de namiddag, dwz. vanaf 17.00 uur te verzorgen.

¹² Dwz. dat de opleiding twee zgn. instroommomenten kent.

¹³ De formulering in de wet laat de mogelijkheid open dat de examencommissie voor het examen louter afgaat op de gegevens uit de tentamen- en examenregistratie om te bepalen of het getuigschrift (diploma) kan worden uitgereikt. Vgl. art. 4.10.

¹⁴ De Gedragscode voertaal is vastgesteld door het College van Bestuur op 28 mei 2013 en is te raadplegen op <http://www.reglementen.leidenuniv.nl/gedragscodes/gedragscode-voertaal.html>

Artikel 2.9   Kwaliteit

De opleiding is geaccrediteerd door de NVAO¹⁵ en voldoet aan de kwaliteitseisen die op nationaal en internationaal niveau aan opleidingen worden gesteld. Ook voldoet de opleiding aan de kwaliteitsstandaarden voor het onderwijs die zijn vastgelegd in het kaderdocument Leids universitair register opleidingen.

---

¹⁵ *Het Nederlands-Vlaamse Accreditatie Orgaan.*

Hoofdstuk 3   Onderwijsprogramma

Artikel 3.1   Verplichte onderwijseenheden¹⁶

- 3.1.1 De opleiding omvat verplichte onderwijseenheden¹⁷ (waaronder de scriptie) met een totale studielast van 60 studiepunten. Onderdeel van de verplichte onderwijseenheden vormen de vooraf vastgestelde onderwijseenheden waaruit de student verplicht een keuze moet maken.¹⁸
- 3.1.2 In de e-studiegids wordt de feitelijke vormgeving nader omschreven, te weten de studielast, het niveau¹⁹, de inhoud en de onderwijsvorm van de onderwijseenheden van het onderwijsprogramma.

Artikel 3.2.1-3 (niet van toepassing)²⁰

- 3.2.4 Een student die is ingeschreven voor de opleiding kan zelf een programma samenstellen uit onderwijseenheden die door een instelling worden verzorgd waaraan een examen is verbonden. Hiervoor is toestemming nodig van de meest van toepassing zijnde examencommissie. Bij het verlenen van de toestemming geeft de examencommissie tevens aan tot welke opleiding van de instelling dat programma wordt geacht te behoren.²¹ Indien nodig wijst het College van Bestuur een examencommissie aan die met de beslissing is belast.

Artikel 3.3   Praktische oefeningen

- Art. 3.3.1 Ondereenwijsheden kunnen praktische oefeningen omvatten volgens de daarbij in de vakbeschrijving in de e-studiegids²² gegeven specificatie van aard en omvang van de werkzaamheden van de student. (Vgl. art. 1.2 lid j). Aangegeven is of deelneming aan de desbetreffende onderwijseenheden of praktische oefeningen daarin verplicht is met het oog op de toelating tot het afleggen van het desbetreffende tentamen, behoudens de bevoegdheid van de examencommissie vrijstelling te verlenen van die verplichting, al dan niet onder oplegging van vervangende eisen. (vgl. art. 4.1.2 en art. 4.6.6)
- Art. 3.3.2 In de e-studiegids staan omvang en studielast van de scriptie beschreven. In de ‘Handleiding master scriptie Faculteit der Rechtsgeleerdheid’²³ zijn de normen vermeld waaraan de scriptie moet voldoen en de gang van zaken rond de begeleiding. (Vgl. art. 4.5.2 laatste volzin en art. 6.3)

Artikel 3.4   Deelname aan een onderwijseenheid

Deelname aan een onderwijseenheid vindt plaats in de volgorde van inschrijving. Voor de bij de opleiding ingeschreven studenten is plaatsing bij de onderwijseenheden die behoren tot het verplichte deel van de opleiding gegarandeerd.²⁴

---

¹⁶ Zie tevens de Bijlage van dit OER onder de nummers 1 t/m 4.

¹⁷ Deze onderwijseenheden zijn benoemd in (de vakbeschrijvingen in de) e-studiegids. Vgl. de Bijlage onder nummer 5.

¹⁸ De tweede tevens laatste zin heeft betrekking op (de) zogenoemde gebonden keuzevakken en/of profileringsvakken. Zie voor vakken en programma's/curricula tevens de Bijlage van dit OER onder de nummers 1 t/m 4. De informatie is te vinden via de studiegids op de website. Het officiële curriculum is ook te raadplegen in het document ‘Faculteit der Rechtsgeleerdheid. Onderwerp: Onderwijsprogramma 2016-2017’.

¹⁹ Conform de ‘abstracte structuur’ als omschreven in het Kaderdocument Leids universitair register opleidingen.

²⁰ Het betreft het onderwerp keuzevrijheid. Onderwijsprogramma's kunnen wel zogenoemde ‘gebonden keuzevakken’ bevatten, maar blijven daarmee vallen onder de verplichte onderwijseenheden genoemd in artikel 3.1.

²¹ Overeenkomstig artikel 7.3d van de WHW (‘vrij onderwijsprogramma in het wetenschappelijk onderwijs’). Het beleid van de Examencommissies is geformuleerd in de notitie ‘Vrij (onderwijs-)programma: uitgangspunten en voorwaarden’ van oktober 2005.

²² In de vakbeschrijvingen – vgl. de Bijlage.

²³ Zie de Bijlage onder nummer 5.

²⁴ Dat geldt dus niet in absolute zin voor onderdelen van de zgn. gebonden keuzevakken en/of profileringsvakken.

Aan bepaalde onderwijseenheden kan eerst worden deelgenomen nadat aan het tentamen van een voorafgaande onderwijseenheid met goed gevolg is deelgenomen. In de e-studiegids dan wel het opleidingsspecifiek deel van de OER is aangegeven voor welke onderwijseenheden deze voorwaarde geldt.²⁵

Artikel 3.5   **Verspreiding studiematerialen**

Art. 3.5.1   Het is studenten niet toegestaan audio- of video-opnames van colleges te maken zonder uitdrukkelijke voorafgaande toestemming van de betreffende docent. Indien toestemming wordt verleend, is de student slechts gerechtigd de opname voor eigen gebruik te benutten; verspreiding of publicatie van de opname op welke wijze dan ook is niet toegestaan

Art. 3.5.2   Het is studenten niet toegestaan op welke wijze dan ook studiematerialen te verspreiden of te publiceren. De student is slechts gerechtigd de materialen voor eigen gebruik te benutten.

---

²⁵ *Vgl. art. 4.2 OER.*

Hoofdstuk 4 Tentamens en examen²⁶, en vervolgopleiding

Artikel 4.1 Tentamengelegenheid

- 4.1.1 Twee maal per studiejaar wordt de gelegenheid geboden tot het afleggen van het tentamen verbonden aan elk van de onderwijseenheden die in dat jaar worden aangeboden. Voor praktische oefeningen bepaalt de examencommissie de wijze van herkansing
- 4.1.2 Indien een onderwijseenheid een praktische oefening omvat²⁷, dan staat deelname aan een tentamen als bedoeld in 4.1.1 uitsluitend open voor degene die met goed gevolg aan de praktische oefening heeft deelgenomen, behoudens de bevoegdheid van de examencommissie om anders te besluiten. (vgl. art. 3.3 en 4.6.6)
- 4.1.3 Indien het cijfer van een onderwijseenheid samengesteld wordt uit meerdere deoltoetsen kan afgeweken worden van het aantal kansen zoals bedoeld in 4.1.1, met dien verstande dat de student minimaal in staat wordt gesteld om in de herkansing het vak alsnog met een voldoende af te sluiten door een toets die representatief is voor het gevolgde vak. Indien hier sprake van is wordt dit vastgelegd in de e-studiegids.²⁸
- 4.1.4 In overeenstemming met artikel 7.13, tweede lid sub h van de wet zijn in (de facultaire tentamenkalender in) de e-studiegids de tentamendata opgenomen.
- 4.1.5 *(niet van toepassing)*
- 4.1.6 In bijzondere gevallen kan de examencommissie een student op diens verzoek in afwijking van artikel 4.1.4 een extra herkansing toestaan.²⁹
- 4.1.7 Indien het tentamen verbonden aan een onderwijseenheid met goed gevolg is afgelegd, en een student neemt daaraan zonder toestemming van de examencommissie opnieuw deel, dan wordt het resultaat van het laatst afgelegde tentamen niet beoordeeld.³⁰

Artikel 4.2 Verplichte volgorde

- 4.2.1 De tentamens waaraan niet mag worden deelgenomen alvorens de tentamens van een of meerdere andere onderwijseenheden met goed gevolg zijn afgelegd, zijn vermeld in de e-studiegids³¹.
- 4.2.2 Voor de onderwijseenheden en de tentamens waarmee deze worden afgesloten die in een bepaalde volgorde moeten worden doorlopen, kan de examencommissie in bijzondere gevallen op schriftelijk en gemotiveerd verzoek van de student een andere volgorde bepalen.

Artikel 4.3 Vorm van de tentamens

- 4.3.1 In de e-studiegids staat vermeld of het tentamen, dan wel de deoltoetsen, van een onderwijseenheid schriftelijk of mondeling dan wel door middel van een vaardigheidstest wordt afgelegd.³²

---

²⁶ Zie voor uitvoeringsmodaliteiten en nadere regeling van de onderhavige onderwerpen het document 'Regels en Richtlijnen Tentamens en Examens masteropleidingen FdR. – zie bijlage onder nummer 7.

²⁷ In de zin van art. 1.2 letter j en art. 3.3 (zie ook art. 4.6.6).

²⁸ De precieze verhouding, (de inhoud van de) herkansing, en de geldigheid van cijfers van deeltentamens worden nader geregeld in de vak-beschrijving van een vak waarbij deze toetsvorm wordt gehanteerd.

²⁹ Zie nader de 'Regels en Richtlijnen Tentamens en Examens materopleidingen FdR'

³⁰ Zie nader de 'Regels en Richtlijnen Tentamens en Examens materopleidingen FdR'

³¹ Aan de onderwijseenheid scriptie kan eerst worden deelgenomen nadat aan drie tentamens dan wel tentamens met in totaal 20 studiepunten van de onderwijseenheden uit het eerste en/of tweede semester met goed gevolg is deelgenomen, dit onverlet hetgeen in art. 5.4.2 staat.

³² De concrete (toets-)vorm(en) van het tentamen wordt (worden) in de e-studiegids aangegeven in de vakbeschrijvingen.

- 4.3.2 Aan studenten met een handicap of chronische ziekte wordt de gelegenheid geboden de tentamens op een zoveel mogelijk aan hun individuele handicap aangepaste wijze af te leggen. Deze aanpassingen mogen niet van invloed zijn op de kwaliteit of moeilijkheidsgraad van een tentamen. De examencommissie wint zo nodig, als bedoeld in het Protocol studeren met een functiebeperking, deskundig advies in alvorens te beslissen. (Vgl. art. 6.5).
- 4.3.3 In bijzondere gevallen kan op verzoek van de student de examencommissie, binnen de kaders van de Onderwijs- en Examenregeling, toestaan dat een tentamen op een andere wijze wordt afgelegd dan in de e-studiegids is vastgelegd.
- 4.3.4 De tentaminering vindt plaats in de voor deze opleiding in de Onderwijs- en examenregeling vastgelegde voertalen. De examencommissie kan toestaan dat, op verzoek van de student, de tentaminering plaatsvindt in een andere taal. (vgl. art. 2.8).

Artikel 4.4 Mondelinge tentamens

- 4.4.1 Mondeling wordt niet meer dan één persoon tegelijk getentamineerd, tenzij de examencommissie anders heeft bepaald.³³
- 4.4.2 Het mondeling afnemen van een tentamen is openbaar, tenzij de examencommissie of de desbetreffende examinerator in een bijzonder geval anders heeft bepaald, dan wel de student daartegen bezwaar heeft gemaakt.

Artikel 4.5 Regels examencommissie

- 4.5.1 Conform artikel 7.12b, derde lid, van de wet stelt de examencommissie regels vast over de uitvoering van haar taken en bevoegdheden en over de maatregelen die zij in dat verband kan nemen.³⁴
- 4.5.2 De Examencommissie draagt er zorg voor dat het recht van de student om beroep in te stellen tegen beslissingen van de examencommissie of de examineratoren is gewaarborgd

Artikel 4.6 Oordeel

- 4.6.1 De examinerator stelt terstond na het afnemen van een mondeling tentamen het oordeel vast. De student krijgt hierover een bericht uit het universitair studievoortgangssysteem.
- 4.6.2 Binnen vijftien werkdagen na de dag waarop het tentamen of de deelloets is afgenomen stelt de examinerator het oordeel over een schriftelijk of op andere wijze afgenomen tentamen of deelloets vast en verschaft de administratie van de opleiding de nodige gegevens ten behoeve van de uitreiking van het digitaal bewijsstuk van het oordeel aan de student.³⁵ De student krijgt hierover een bericht uit het universitair studievoortgangssysteem.

---

³³ Tentaminering van de in de studiegids genoemde onderwijseenheden kan ook plaatsvinden in groepsverband (vgl. art. 4.3.5).

³⁴ De examencommissie heeft daartoe regels en richtlijnen opgesteld. De 'Regels en Richtlijnen Tentamens en Examens masteropleidingen FdR'.

Daartoe behoren de maatregelen die worden genomen in geval van fraude, waaronder begrepen het plegen van plagiaat. Wat de UL verstaat onder plagiaat, hoe zij daarover denkt, en wat de gevolgen kunnen zijn als een student zich daaraan schuldig maakt is te vinden in de universitaire informatiepagina met algemene informatie over plagiaat:

<http://reglementen.leidenuniv.nl/gedragcodes/plagiaat.html> +
<http://media.leidenuniv.nl/legacy/Regelgeving%20plagiaat.pdf> +
<http://media.leidenuniv.nl/legacy/Plagiaat.pdf>

³⁵ Toelichting bij art. 4.6.2 - nakijktermijn tentamens (zie tevens § 4.3.7 Handboek docenten, alsmede § 6.1.1)

- 4.6.3 Wanneer niet aan de in 4.6.2 vermelde termijn van vijftien werkdagen kan worden voldaan, dan wordt de student hiervan op de hoogte gesteld binnen deze termijn. Tevens wordt de dan geldende procedure aan de student medegedeeld.³⁶
- 4.6.4 De uitslag van het tentamen wordt uitgedrukt in een geheel getal of een getal met maximaal één decimaal tussen 1.0 tot 10.0, beide grenzen inbegrepen. De uitslag wordt niet uitgedrukt in een getal tussen 5.0 en 6.0.³⁷
- 4.6.5 Het tentamen is met goed gevolg afgelegd als de uitslag 6.0 of hoger is.
- 4.6.6 Het met voldoende resultaat deelnemen aan een praktische oefening kan gelden als het behalen van een tentamen in de zin van artikel 7.10 van de WHW.³⁸
- 4.6.7 Op het schriftelijke of digitale bewijsstuk van de uitslag van een tentamen³⁹ wordt de student gewezen op het inzagerecht bedoeld in artikel 4.8 en op de beroepsprocedure.
- 4.6.8 *niet van toepassing* (R&R ma FdR)

Artikel 4.7 Geldigheidsduur

- 4.7.1 De met goed gevolg afgelegde tentamens van de master behouden voor voltijdstudenten hun geldigheid tot het einde van het tweede academische jaar en voor deeltijdstudenten tot het einde van het derde academische jaar (volgend op het jaar waarin deze vakken met goed gevolg zijn afgelegd – zie lid 3).
- 4.7.2 De examencommissie kan conform de door haar gestelde richtlijnen, op verzoek van de examinandus, de geldigheidsduur voor een door haar te bepalen periode verlengen. (Vgl. de Regels en Richtlijnen ma FdR examencommissie).
- 4.7.3 De in de lid 1 genoemde geldigheidsduur gaat in 1 september van het studiejaar volgend op dat waarin het cijfer is behaald of de vrijstelling is verleend.

Volgens de interne regels van de FdR impliceert deze bepaling dat uiterlijk op de 14e werkdag na de dag van het tentamen het cijfer moet worden bekend gemaakt. In verband met de verwerking van de cijfers door het Onderwijs Informatie Centrum moeten de cijfers op de 13e werkdag bij het OIC worden aangeleverd.

In verband met wettelijke verplichtingen geldt dat in sommige situaties de nakijktermijn korter is dan hiervoor genoemd (denk aan afsluiten studiejaar) – de termijnen die gelden in die situaties worden door het Onderwijs Informatie Centrum bekend gemaakt aan de secretariaten van de afdelingen en/of de vakcoördinatoren.

³⁶ *FdR-beleid: Wanneer bij een tentamen de cijfers niet op tijd bij het Onderwijs Informatie Centrum kunnen worden aangeleverd dan wel het OIC niet in staat is op tijd de cijfers bekend te maken, dan wordt door de vakcoördinator of de examiner respectievelijk het hoofd van het OIC in een zo vroeg mogelijk stadium een gemotiveerd verzoek om uitstel ingediend bij de directeur Onderwijs. Wanneer dit wordt gehonoreerd moet de vakcoördinator of examiner of afdeling waarbij het tentamen wordt afgenomen de student(en) uiterlijk op de veertiende werkdag na het tentamen hiervan op de hoogte stellen alsmede van de dan geldende procedure.*

³⁷ *Vgl. de ‘Regels en Richtlijnen Tentamens en Examens masteropleidingen FdR’ (in de artikelen 17.4 en 17.5 R&R T&E onder het kopje ‘beoordeling tentamens’).*

³⁸ *Dit impliceert dat*

een praktische oefening zowel (alleen) als voorwaarde voor deelname aan het/een ‘tentamens’ kan gelden (onderwijsvormen en werkzaamheden met een aanwezigheids- en deelnameplicht met het oog op toelating tot een tentamen- zie de artikelen 3.3 en 1.2 lid e OER),

als wel dat, gelet op artikel 7.10 lid 1 WHW (“elk tentamen” en “beoordeling”) en de definitie van tentamen in art. 1.2 letter o OER, een of meer onderdelen die inhoudelijk een praktische oefening bevatten ook als tentamen (in de zin van de wet) kunnen gelden, en dat er daarvoor (ook) een beoordeling, een cijfer, kan worden toegekend- en dus (voor een bepaald percentage) meetellen voor het eindcijfer-,

alsmede dat alle praktische oefeningen tezamen ook volledig het tentamen kunnen vormen.

³⁹ *Dan wel bij of op het tentamen dan wel in de Blackboard omgeving van de betreffende onderwijseenheid.*

Artikel 4.8 Inzagerecht en nabespreking

- 4.8.1. Gedurende dertig dagen direct na de bekendmaking van de uitslag van een schriftelijk tentamen heeft de student recht op inzage in zijn beoordeelde werk.
- 4.8.2. Gedurende de in 4.8.1 genoemde termijn kan door een belanghebbende kennis worden genomen van de vragen en opdrachten van het desbetreffende tentamen, alsmede van de normen aan de hand waarvan de beoordeling heeft plaatsgevonden.
- 4.8.3. Op verzoek van de student of op instigatie van de examinator vindt een nabespreking plaats. Deze mogelijkheid wordt tegelijkertijd met of ten tijde van de uitslag van het tentamen bekend gemaakt, bijvoorbeeld via de Blackboardomgeving van het betreffende vak.
- 4.8.4. De examinator heeft de bevoegdheid te bepalen of de inzage en de nabespreking collectief dan wel individueel plaatsvindt.
- 4.8.5. De inzage en/of nabespreking geschiedt op een door de examinator te bepalen plaats en tijdstip. Inzage en nabespreking kunnen samenvallen.
- 4.8.6. Indien de betrokkene aantoonbaar door overmacht verhinderd te zijn of te zijn geweest voor de nabespreking zoals bedoeld in 4.8 lid 3 en 5, dan wordt hem een andere gelegenheid geboden, zo mogelijk binnen de in 4.8.1 genoemde termijn.

Artikel 4.9 Vrijstelling van tentamens en/of praktische oefeningen

De examencommissie kan⁴⁰ de student op diens verzoek, gehoord de desbetreffende examinator, vrijstelling verlenen van het afleggen van één of meer tentamens of van deelname aan praktische oefeningen, indien de student:

- a. een qua inhoud en niveau overeenkomstige onderwijseenheid van een universitaire of hogere beroepsopleiding heeft voltooid, dan wel
- b. aantoonbaar door werk- of beroepservaring over voldoende kennis en vaardigheden te beschikken met betrekking tot de desbetreffende onderwijseenheid.

Artikel 4.10 Examen

- 4.10.1. De examencommissie reikt een getuigschrift uit wanneer blijkt dat het examen met goed gevolg is afgelegd en de student de in artikel 5.2.1, resp. 5.3.1 bedoelde graad Bachelor is verleend dan wel hem een bewijs van toelating als bedoeld in artikel 5.1 is verstrekt.
- 4.10.2. De examencommissie kan zelf een tot het examen behorend onderzoek naar de kennis, het inzicht en de vaardigheden van de examinandus instellen en de uitkomst daarvan beoordelen.
- 4.10.3. Het getuigschrift wordt niet uitgereikt dan nadat het College van Bestuur heeft verklaard dat aan de procedurele eisen (waaronder het voldoen aan de verplichting tot het betalen van collegegeld) voor de afgifte is voldaan. Per opleiding wordt één getuigschrift uitgereikt. Op het getuigschrift wordt vermeld dat de (afstudeerrichting van de) opleiding is verzorgd door de Universiteit Leiden.
- 4.10.4. Overeenkomstig de regeling⁴¹ als bedoeld in artikel 7.11, derde lid, van de wet kan degene die aanspraak heeft op de uitreiking van een getuigschrift de examencommissie verzoeken daartoe nog niet over te gaan.
- 4.10.5. Dit verzoek moet worden ingediend binnen vijf werkdagen nadat de student op de hoogte is gebracht van de uitslag van het examen. Bij dit verzoek geeft de student aan wanneer hij het getuigschrift wil ontvangen.

---

⁴⁰ Voor zover niet al ondervangen door de toelating zoals geregeld in hoofdstuk 5.

⁴¹ Regeling uitstel afstuderen Universiteit Leiden: <http://www.reglementen.leidenuniv.nl/onderwijs-onderzoek/regeling-uitstel-afstuderen-universiteit-leiden.html>

- 4.10.6 De examencommissie willigt het verzoek in indien de student niet langer dan drie studiejaar is ingeschreven geweest voor de opleiding. De examencommissie kan het verzoek tevens inwilligen indien het niet inwilligen van het verzoek zal leiden tot een onbillijkheid van overwegende aard.
- 4.10.7 Aan het getuigschrift wordt een in het Nederlands en/of in het Engels gesteld supplement toegevoegd dat voldoet aan het Europese overeengekomen standaardformat. Tezamen met het getuigschrift wordt een vertaling van het getuigschrift en een certificaat in het Latijn uitgereikt.

Artikel 4.11 Graadverlening

- 4.11.1 Aan degene die het examen met goed gevolg heeft afgelegd wordt de graad Master verleend met de toevoeging 'of Laws', inclusief vermelding van het wel of niet behaalde zogenoemde (juridisch) Civiel Effect⁴².
- 4.11.2 De verleende graad wordt op het getuigschrift dan wel het diplomasupplement van het examen aangetekend.

Artikel 4.12 Judicia

- 4.12.1 Aan de uitslag van een examen is een judicium verbonden.⁴³
- 4.12.2 Uitgangspunt voor de bepaling van het judicium is het gewogen gemiddelde voor alle onderwijseenheden (zoals bedoeld in artikel 3.1.1⁴⁴), behalve die onderwijseenheden waarvoor vrijstelling is toegekend of die waarvoor slechts een bewijs van deelname is geregistreerd.
- 4.12.3 Het gewogen gemiddelde van alle cijfers wordt bepaald door van elke onderwijseenheid het aantal punten (EC) te vermenigvuldigen met het voor dat onderdeel hoogst toegekende cijfer, de uitkomsten hiervan op te tellen en het resultaat daarvan te delen door het aantal behaalde punten.
- 4.12.4 Onverminderd het bepaalde in 4.12.6 en 4.12.7 wordt op het getuigschrift en op het diploma-supplement het predicaat 'cum laude' vermeld indien voldaan is aan de volgende eisen:
- het gewogen gemiddelde van alle onderwijseenheden is een 8,0 of hoger;
  - voor de masterthesis is minimaal een 8,0 behaald.
  - niet meer dan 20 ec aan vrijstellingen is verleend.
- 4.12.5 Onverminderd het bepaalde in 4.12.6 en 4.12.7 wordt op het getuigschrift en op het diploma-supplement het predicaat 'summa cum laude' vermeld indien voldaan is aan de volgende eisen:
- het gewogen gemiddelde van alle onderwijseenheden is een 9,0 of hoger;
  - voor de masterthesis is minimaal een 9,0 behaald;
  - niet meer dan 20 ec aan vrijstellingen is verleend.
- 4.12.6 De examencommissie kan in andere, bijzondere gevallen een predicaat verlenen, mits het gewogen gemiddelde niet meer dan 0,5 punt afwijkt van het in het vierde dan wel vijfde lid bepaalde. Daarbij valt te denken aan aspecten zoals de ontwikkeling die de student tijdens de opleiding heeft doorgemaakt, bepaalde uitzonderlijke prestaties die hij/zij geleverd heeft in het eindwerkstuk of scriptie of andere relevante bijzondere omstandigheden.
- 4.12.7 Ingeval de student een ordemaatregel is opgelegd wegens een onregelmatigheid, fraude of plagiaat wordt geen predicaat verleend.⁴⁵

Artikel 4.13 Vervolgopleiding

De verleende graad geeft toegang tot de promotie.

---

⁴² Het Civiel Effect is nodig om de togaberoepen te kunnen uitoefenen.

⁴³ Dat wil zeggen dat aan de kwalificatie 'geslaagd' wordt toegevoegd 'met cum laude' of 'met summa cum laude' indien aan de vereisten daarvoor zoals genoemd in de leden 2 tot en met 7 van onderhavig artikel is voldaan.

⁴⁴ D.w.z. van alle verplichte vakken van het onderwijsprogramma en dus niet van de extra- curriculaire vakken.

⁴⁵ Fraude en andere ordemaatregelen worden ingevolge artikel 4.5 OER en artikel 6.6 van de 'Regels en Richtlijnen Tentamens en Examens' van de Examencommissie aangetekend in het elektronisch persoonsdossier van de student. In dit artikel is de term 'judicium' middels 'casu quo' ('in welk geval') aangevuld met het begrip 'predicaat' omdat die studenten wel afstuderen en hen wel een/het judicium 'geslaagd' wordt verstrekt.

Hoofdstuk 5 Toelating tot de opleiding

5.0 Toelating tot het studiejaar 2016-2017

5.0-5.1. Bewijs van toelating

5.0-5.1.1 Een bewijs van toelating wordt door het bestuur van de faculteit verstrekt indien de student voldoet aan de toelatingseisen zoals vastgelegd in artikel 5.0-5.2 voor zover het door het College van Bestuur vastgestelde aantal ten hoogste voor de opleiding in te schrijven personen niet wordt overschreden.

5.0-5.1.2 Het bewijs van toelating wordt aangevraagd volgens de regels als vastgelegd in de Regeling toelating masteropleidingen.⁴⁶

Artikel 5.0.2 Toelating tot het studiejaar 2016-2017

5.0-5.2.1 Onverminderd hetgeen in artikel 5.0-5.1.1 is bepaald ten aanzien van de capaciteit hebben degenen aan wie een van de volgende graden is verleend rechtstreeks toegang tot de opleiding:

- de graad Bachelor in de opleiding Fiscaal recht aan de Universiteit Leiden,
- de graad Bachelor in de opleiding Fiscaal recht van een van de andere Nederlandse universitaire faculteiten der rechtsgeleerdheid.

5.0-5.2.2 Onverminderd hetgeen in artikel 5.0-5.1.1 is bepaald ten aanzien van de capaciteit worden degenen die niet voldoen aan de vereisten zoals gesteld in 5.0-5.2.1 wel tot de opleiding toegelaten: zij die beschikken over (vergelijkbare) kwaliteiten op het gebied van kennis, inzicht en vaardigheden die moeten zijn verworven bij beëindiging van de bacheloropleiding bedoeld in artikel 5.0-5.2.1 *, en aan wie de graad Bachelor van een opleiding in het wetenschappelijk onderwijs is verleend, of die kunnen aantonen te voldoen aan de eisen die daarvoor worden gesteld; en die naar het oordeel van het faculteitsbestuur voldoende kennis van de voertalen van de opleiding hebben. De taalvaardigheid is die in de Nederlandse taal (vgl. art. 2.8).

Het vereiste niveau voor de Nederlandse taal, is het Toelatingsexamen Universiteit Leiden – gevorderd (TUL; voorheen 6 (zoals vastgesteld door de Universiteit Leiden)).

(* Deze kennis, inzicht en vaardigheden zijn neergelegd in de eindtermen van de opleiding zoals beschreven in hoofdstuk 2 van de OER van de bachelor opleiding Fiscaal recht.)

5.0-5.2.3 *Niet van toepassing.*

5.0-5.3 N.v.t.

Artikel 5.0-5.4 Deficiënties

5.0-5.4.1. *Studenten met een afwijkende (afgeronde) bachelorgraad*

5.0-5.4.1 Studenten die in het bezit zijn van een bachelordiploma of een gelijkwaardig diploma anders dan die genoemd in artikel 5.0-5.2.1, maar die nog maximaal 15 ec studiepunten aan deficiënties hebben (van de in art. 5.2.1 genoemde opleiding), kunnen worden toegelaten tot de opleiding mits redelijkerwijs mag worden verwacht dat binnen redelijke termijn alsnog voldaan wordt aan de toelatingseisen.

5.0-5.4.2.1 Studenten die nog deficiënties hebben als bedoeld in art. 5.0-5.4.1 kunnen na toelating tot de opleiding deelnemen aan het onderwijs, maar geen examen of door of namens het faculteitbestuur bij zijn besluit tot toetreding aan te wijzen tentamens afleggen.

5.0-5.4.2.2 De deficiënties als bedoeld in 5.0-5.4.1 moeten in ieder geval zijn ingehaald voordat:

- a. de student een beroep kan doen op begeleiding bij de masterscriptie, en
- b. een beoordelingscijfer voor deze scriptie zal worden gegeven.

5.0-5.4.3 *[niet van toepassing].*

---

⁴⁶ De Regeling is te raadplegen op <http://www.reglementen.leidenuniv.nl/onderwijs-onderzoek/regeling-toelating-masteropleidingen.html>.

5.0-5.4.4 Indien op grond van 5.0-5.4.1 een student wordt toegelaten tot de opleiding kunnen de toetsen die moeten worden afgelegd om alsnog aan de toelatingseisen te voldoen geen deel uitmaken van het curriculum van de masteropleiding.

5.0-5.5 (niet van toepassing)

5.1 Toelating tot studiejaar 2017-2018

5.1. Bewijs van toelating

- 5.1.1 Een bewijs van toelating wordt door het bestuur van de faculteit verstrekt indien de student voldoet aan de toelatingseisen zoals vastgelegd in artikel 5.2 en 5.3, en indien van toepassing voor zover het door het College van Bestuur vastgestelde aantal ten hoogste voor de opleiding in te schrijven personen niet wordt overschreden. Indien de toelating plaatsvindt op grond van artikel 5.2.1 is het bewijs van inschrijving tevens het bewijs van toelating.
- 5.1.2 Het bewijs van toelating wordt aangevraagd volgens de regels als vastgelegd in de Regeling toelating masteropleidingen.⁴⁷

Artikel 5.2 Eisen toelating tot het studiejaar 2017-2018

- 5.2.1 Krachtens artikel 7.30b eerste lid van de wet zijn toelaatbaar tot de opleiding degenen die in het bezit zijn van (één van) de volgende graden :
- de graad Bachelor in de opleiding Fiscaal recht aan de Universiteit Leiden,
  - de graad Bachelor in de opleiding Fiscaal recht van een van de andere Nederlandse universitaire faculteiten der rechtsgeleerdheid.

- 5.2.2 De toelatingscommissie kan, op diens verzoek, ieder die niet voldoet aan de voorwaarden genoemd in 5.2.1, doch die ten genoegen van de commissie kan aantonen kennis, inzicht en vaardigheden te bezitten op hetzelfde niveau als degenen die in het bezit zijn van een graad als omschreven in 5.2.1, eventueel onder nader te stellen voorwaarden, toelating verlenen tot de opleiding, onverminderd de eisen sub artikel 5.2.3:

zij die beschikken over (vergelijkbare) kwaliteiten op het gebied van kennis, inzicht en vaardigheden die moeten zijn verworven bij beëindiging van de bacheloropleiding bedoeld in artikel 5.2.1 *, én aan wie de graad Bachelor van een opleiding in het wetenschappelijk onderwijs is verleend, of die kunnen aantonen te voldoen aan de eisen die daarvoor worden gesteld; en die naar het oordeel van het faculteitsbestuur voldoende kennis van de voertalen van de opleiding hebben. De taalvaardigheid is die in de Nederlandse taal (vgl. art. 2.8). Het vereiste niveau voor de Nederlandse taal, is het Toelatingsexamen Universiteit Leiden – gevorderd (TUL; voorheen 6 (zoals vastgesteld door de Universiteit Leiden)).

(* Deze kennis, inzicht en vaardigheden zijn neergelegd in de eindtermen van de opleiding zoals beschreven in hoofdstuk 2 van de OER van de bachelor opleiding Fiscaal recht.)

- 5.2.3 Niet van toepassing.

Artikel 5.3 Deficiënties

5.3.1. *Studenten met een afwijkende bachelorgraad*

- 5.3.1 Studenten die in het bezit zijn van een WO-bachelordiploma of een gelijkwaardig diploma anders dan die genoemd in artikel 5.1, maar die nog maximaal 15 ec studiepunten aan deficiënties hebben (van de in art. 5.1 genoemde opleiding), kunnen worden toegelaten tot de opleiding mits redelijkerwijs mag worden verwacht dat binnen redelijke termijn alsnog voldaan wordt aan de toelatingseisen.

---

⁴⁷ De Regeling is te raadplegen op <http://www.reglementen.leidenuniv.nl/onderwijs-onderzoek/regeling-toelating-masteropleidingen.html>.

- 5.3.2.1 Studenten die nog deficiënties hebben als bedoeld in art. 5.4.1 kunnen na toelating tot de opleiding deelnemen aan het onderwijs, maar geen examen of door of namens het faculteitbestuur bij zijn besluit tot toetreding aan te wijzen tentamens afleggen.
- 5.3.2.2 De deficiënties als bedoeld in 5.4.1 moeten in ieder geval zijn ingehaald voordat:
- a. de student een beroep kan doen op begeleiding bij de masterscriptie, en
  - b. een beoordelingscijfer voor deze scriptie zal worden gegeven.
- 5.3.3 *[niet van toepassing]*
- 5.3.4 Indien op grond van 5.4.1 een student wordt toegelaten tot de opleiding kunnen de toetsen die moeten worden afgelegd om alsnog aan de toelatingseisen te voldoen geen deel uitmaken van het curriculum van de masteropleiding.

Artikel 5.4 [niet van toepassing]

Hoofdstuk 6   Studiebegeleiding en studieadvies

Artikel 6.1   Studievoortgangadministratie

- 6.1.1   Het faculteitsbestuur⁴⁸ registreert de individuele studieresultaten van de studenten.
- 6.1.2   De student kan op elk moment zijn studieresultaten inzien in het studievoortgangssysteem.

Artikel 6.2   Introductie en begeleiding

De opleiding draagt zorg voor de introductie en de studiebegeleiding van de studenten.

Artikel 6.3   Begeleiding van de scriptie

- 6.3.1   De student maakt met de eerste beoordelaar een planning voor het afstudeerverslag. Deze planning is afgeleid van de studielast die voor deze onderwijseenheid in de e-studiegids is vastgelegd.
- 6.3.2   In de planning bedoeld in 6.3.1 is tevens de frequentie van de begeleiding en de wijze waarop de begeleiding wordt gegeven vastgelegd.

Artikel 6.4   Topsport

Aan studenten die topsport bedrijven wordt de gelegenheid geboden het onderwijs c.q. hun studie zoveel als redelijkerwijs mogelijk is aan de eisen van hun sportieve bezigheden aan te passen. De opleiding hanteert voor het bepalen wie tot deze categorie behoren de richtlijnen van het College van Bestuur.⁴⁹

Artikel 6.5   Duurzame handicap of chronische ziekte

Aan studenten met een handicap of met een chronische ziekte wordt de gelegenheid geboden het onderwijs c.q. hun studie zoveel als redelijkerwijs mogelijk is, aan de beperkingen die de handicap of chronische ziekte met zich meebrengt aan te passen.

Deze aanpassingen worden zoveel mogelijk op de individuele functiebeperking van de student afgestemd, maar mogen de kwaliteit of moeilijkheidsgraad van een vak of het examenprogramma niet wijzigen.

Artikel 6.6   Buitenlandverblijf en stage

Voor studenten die tengevolge van een door de examencommissie goedgekeurd buitenlands studieverblijf of een goedgekeurde stage aantoonbare studievertraging zouden ondervinden, wordt voor zover als redelijkerwijs mogelijk is een regeling getroffen om de vertraging zoveel mogelijk te beperken.

---

⁴⁸ Dwz. het Onderwijs Informatie Centrum.

⁴⁹ Deze aanpassingen worden zoveel mogelijk op de topsport omstandigheden van de student afgestemd, maar mogen de kwaliteit of moeilijkheidsgraad van een vak of het examenprogramma niet wijzigen.

Hoofdstuk 7 Overgangsbepalingen

Bepalingen betreffende eerder voor de opleiding ingeschreven studenten

- 7.1.1 Met ingang van 1 september 2012 geldt voor studenten die voor de eerste maal voor de opleiding zijn ingeschreven dat de Onderwijs- en examenregeling voor de duur van één jaar van kracht blijft
- 7.1.2 Voor studenten die vóór 31 augustus 2012 die voor de eerste maal voor de opleiding zijn ingeschreven op een tijdstip niet langer dan drie jaren voor de datum waarop deze regeling van kracht is geworden blijft hoofdstuk 3 (onderwijsprogramma) van toepassing zoals die luidde op het moment van de eerste inschrijving.⁵⁰
- 7.1.3 (niet van toepassing)
- 7.1.4 Indien onderwijseenheden als bedoeld in de artikelen 3.1.1 en 3.2 van de op grond van 7.1.1, 7.1.2 of 7.1.3 van toepassing zijnde Onderwijs- en Examenregeling niet meer worden aangeboden, dan wijst de Examencommissie vervangende onderwijseenheden aan. Zo nodig worden onderwijseenheden aangewezen die door een andere instelling worden aangeboden.

---

⁵⁰ Dit, onverlet het bepaalde in artikel 4.7 over de geldigheidsduur van tentamens.

Hoofdstuk 8 Slotbepalingen

Artikel 8.1 Wijziging

- 8.1.1 Wijzigingen van deze regeling worden door het faculteitsbestuur na voorafgaande instemming van de faculteitsraad bij afzonderlijk besluit vastgesteld.
- 8.1.2 Wijzigingen in deze regeling die van toepassing zijn voor een bepaald studiejaar moeten voor de aanvang van dat studiejaar zijn vastgesteld en op de daarvoor bepaalde wijze zijn gepubliceerd. Hiervan kan uitsluitend worden afgeweken als een snellere invoering van een wijziging strikt noodzakelijk is en als daarbij de belangen van de studenten redelijkerwijs niet worden geschaad.
- 8.1.3 Een wijziging kan niet ten nadele van studenten van invloed zijn op enige beslissing welke krachtens deze regeling door de examencommissie is genomen ten aanzien van een student.

Artikel 8.2 Bekendmaking

De opleiding draagt zorg voor een bekendmaking van deze regeling en van de regels en richtlijnen die door de examencommissie zijn vastgesteld, alsmede van elke wijziging van deze stukken via de e-studiegids en/of de universitaire website.⁵¹

Artikel 8.3 Inwerkingtreding

Deze regeling treedt in werking op 1 september 2016.

Bijlage   Onderwerpen die verwijzen naar bijbehorende en secundaire documenten

(Overzicht van) onderwerpen waarbij in onder andere de genoemde artikelen verwezen wordt naar nadere informatie:

0. *De Onderwijs- en examenregeling*;
deze is te vinden op: <http://www.law.leidenuniv.nl/studenten/algemenestudentenzaken/rechten-en-plichten/formele/formele-regelgeving.html>
1. *Verplichte onderwijseenheden (vakken) – inclusief studielast en niveau* (artikel 3.1).
2. *Onderwijseenheden (vakken) die een praktische oefening omvatten* (artikel 3.3 en art. 1.2 onder de letter e).
3. *Vorm van de tentamens* (artikel 4.3).
4. *Onderwijseenheden (vakken) waarbij mondelinge tentaminering in groepsverband plaatsvindt* (artikel 4.4).

Ad 1 t/m 4:

de informatie van 1 is te vinden in de e-studiegids > fiscaal-recht. Het curriculum is ook te vinden in het document 'Faculteit der Rechtsgeleerdheid. Onderwerp: Onderwijsprogramma 2015-2016'; dit is als pdf bestand te vinden op de facultaire website > onderwijsprogramma's 2016-2017.

De informatie van 2, 3 en 4 is opgenomen in de vakbeschrijvingen van onderwijseenheden, te vinden in de e-studiegids > fiscaal-recht > klik op het desbetreffende vak.

5. *Bepalingen inzake de scriptie* (artikel 3.3.2).
Deze informatie is primair opgenomen in de 'Scriptiehandleiding voor Bachelor- en Masterscriptie', laatste versie; te vinden op: <http://media.leidenuniv.nl/legacy/Scriptiehandleiding.pdf>;

---

⁵¹ Deze regelingen wordt geplaatst op de facultaire website.

daarnaast zijn bepalingen van de Examencommissie van kracht zoals bedoeld in de Regels en richtlijnen voor de tentamens en examens (zie hieronder onder 7).

6. *Tentamendata* (artikel 4.1.3);
Deze zijn opgenomen in de facultaire tentamenkalender op:
<http://www.leidenuniv.nl/rechten/osi/tntkal/>
7. *Regels en Richtlijnen voor de Tentamens en Examens* (hfdst. 4).
Deze informatie is te vinden op:
<http://www.law.leidenuniv.nl/studenten/algemenestudentenzaken/rechten-en-plichten/formele/formele-regelgeving.html>

EINDE